

Evaluering af projekt ”Socialfaglige medarbejdere”

15. februar 2019

Side 1 af 10

Hovedkonklusioner:

- Når personalet får nem adgang til uvildig socialfaglig sparring, styrkes det målrettede arbejde overfor børn og unge i udsatte positioner.
- Den forebyggende indsats overfor børn og unge styrkes i kraft af øget hand-lehastighed og systematik i opgavevaretagelsen hos personalet.
- 58,5 % af henvendelserne til Socialfaglige medarbejdere/SFM omhandler konkrete børn. 50,4 % af disse angår børn mellem 0-6 år.
- Trivselssamtaler med uvildig socialfaglig medarbejder styrker børns trivsel.
- Metoden Signs of Safety/SOS understøtter og styrker forældresamarbejdet og det forebyggende arbejde.
- Implementering og forankring af metoden SOS er afhængig af ledelsesmæs-sigt ejerskab og lokal implementering.
- De socialfaglige medarbejders samskabelse med distriktsrådgivere fra MSB styrker den forebyggende og tidlige indsats omkring børn og unge. Der sam-arbejdes relationelt med fælles sprog og et løsningsfokuseret fokus ved ind-dragelse af SOS.

Projektets formål og målsætning.

Med afsæt i Aarhus kommunes Børne- og ungepolitik og Forebyggelsesstrategi har projektet Socialfaglig medarbejder (SFM) sat et skærpet fokus på den tidlige forebyg-gelse af børn og unge, som befinder sig risiko for en udsat position. Formålet med indsatsen er at understøtte en hurtigere, mere målrettet og systematisk opfølgnig på samarbejdet målrettet børn, forældre og det professionelle pædagogiske perso-nale. SFM's primære funktion er at være opsøgende og understøttede for det pæda-gogiske personales og ledelsens initiativer i et 0-18 års perspektiv.

Mål for indsatsen over for børnene:

- Hurtig identifikation og målrettet forebyggende indsats over for børn og unge med vanske-ligheder.
- Forbedret trivsel for børn og unge i en udsat position.
- Fald i opmærksomhedskrævende fravær hos børn og unge.

Mål for indsatsen over for forældrene:

- Forældre til børn i en udsat position oplever sig inddraget i understøttelsen af deres barns udvikling og trivsel.

Mål for indsatsen over for de professionelle:

- Et kompetenceløft ift. facilitering af møder og samarbejde med forældre og børn.
- Uddannelse i metoden Signs of Safety (SOS).

Kilde: Projektbeskrivelse for ”Socialfaglige medarbejdere”.

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

PPR Administration
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 89 40 37 77

Direkte e-mail:
ankrol@aarhus.dk
pias@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Anja Krogh Laursen
Pia Søstrøm

Evaluerings datakilder

Siden projektets start den 1. august 2016 har der været en løbende dataindsamling. I denne evaluering inddrages følgende kvalitative og kvantitative data:

15. februar 2019
Side 2 af 10

- SurveyXact registreringer af forældre, medarbejdere og de socialfaglige medarbejdere i 2018 af forløb, forløbets karakter og målgruppe. 38,7% af det personale, der har inddraget SFM, har evalueret deres henvendelse. 26,9% af forældrene har evalueret trivselssamtaler og samspil med SFM.
- Fokusgruppeinterview gennemført i december 2018 med ledelse og personale fra dagtilbud og skoler i de seks distrikter, samt med de socialfaglige medarbejdere.
- Spørgeskema udleveret i forbindelse med fokusgruppeinterview i december 2018.
- Spørgeskema udsendt til distriktrådgivere i de 6 lokaldistrikter samt to områdekoordinatorer fra Magistraten for Sociale Forhold og Beskæftigelse (82% gennemført)

Der må tages forbehold for resultaterne i denne evaluering, da de jf. ovenfor baserer sig på respons/udtalelser fra et afgrænset udsnit af det samlede mulige antal projektdeltagere i distrikterne.

Status på aktiviteterne i projektet

De 3 socialfaglige medarbejdere er hver især tilknyttet to lokaldistrikter: Læssøesgade/Viby, Skjoldhøj/Sødal og Ellevang/Trige-Spørring. Projektet indeholder følgende indsatser: Kompetenceudvikling, inspirationsoplæg, socialfaglig sparring ift. konkret børn, trivselssamtaler og mødefacilitering med Signs of Safety (SOS).

Figur 1. Antal henvendelser til SFM opgjort på lokaldistrikter og institutionstyper (2018)

	Læssøesgade	Viby	Skjoldhøj	Sødal	Ellevang	Trige-Spørring	Henvendelser i alt
Dagtilbud	60	7	27	13	53	20	180
SFO	7	10	1	6	3	5	32
Sundhedspleje	0	0	0	0	0	0	0
Skole	18	43	9	12	40	57	179
Klub	2	6	0	0	3	2	13
Andet	1	1	0	0	1	1	4
Henvendelser i alt	88	67	37	31	100	85	408

Kilde: SurveyXact registrering foretaget af SFM.

Note: Forskelle i "Henvendelser i alt" mellem figur 1 og 2 skyldes, at flere parter kan have samarbejdet om det samme barn, og dermed er en henvendelse registreret under flere institutionstyper. Samarbejde mellem skole og SFO er registreret under skolen.

Figur 1 afspejler hyppigheden for inddragelse af SFM i lokaldistriktet. Niveau for inddragelse af SFM er støt stigende. Stigningen i antal henvendelser fra 2017 til 2018 svarer til ca. 60 %. Forskelle i niveau for inddragelse af SFM i distrikterne kan have forskellige anledninger. For det første kan distrikterne have forskellige lokale

modeller for implementering af SOS-metoden og tilgængeligheden af SFM. For det andet, at institutioner kan finde sig "godt dækket" ind af egen praksis og med sparring fra distriktsrådgivere fra MSB. For det tredje kan ændringer i ledelsen i distrikterne og dermed ejerskab og forankring af projektet påvirke, hvorledes SFM inddrages i daglig pædagogisk praksis. For det fjerde kan lokale forskelle i sociale udfordringer og behov i distrikterne have indflydelse. For det femte påvirker langtidssygmelding af SFM aktiviteten i distrikterne Skjoldhøj og Sødal.

15. februar 2019
Side 3 af 10

Figur 2 viser, at over halvdelen (58,5%) af henvendelserne til SFM omhandler sparring ift. konkrete børn. Knap 20% af henvendelserne omhandler facilitering af møder. Begge aktiviteter gennemføres vha. SOS.

Figur 2. Henvendelser opgjort i typer på lokaldistrikter (2018)

	Læssøesgade	Viby	Skjoldhøj	Sødal	Ellevang	Trige-Spørring	Henvendelser i alt	Henvendelser i %
Kompetenceudvikling	11	6	9	1	20	10	57	14,6%
Inspirationsoplæg	0	0	0	0	2	0	2	0,5%
Socialfaglig sparring	61	41	16	21	46	39	224	58,5%
Trivselssamtaler	0	5	1	1	10	9	26	7,4%
Mødefacilitering (SOS)	10	3	10	5	19	26	73	19,0%
Antal henvendelser i alt	82	55	36	28	97	84	382	100%

Kilde: SurveyXact registrering foretaget af SFM.

Note: Forskelle i "Henvendelser i alt" mellem figur 1 og 2 skyldes, at flere parter kan have samarbejdet om det samme barn, og dermed er en henvendelse registreret under flere institutionstyper. Samarbejde mellem skole og SFO er registreret under skolen.

Figur 3 nedenfor afspejler, at mere end halvdelen af henvendelserne til SFM omhandler børn indenfor 0-6 års området.

Figur 3. Henvendelser opgjort i barnets alder

0-6 år	50,4 %
7-13 år	40,8 %
14-18 år	8,8 %

Kilde: SurveyXact registrering foretaget af SFM

Resultater af projektet

Nedenfor præsenteres, på baggrund af tidligere nævnte data, resultater for indsatserne; Mødefacilitering med Signs of Safety, (herunder forældresamarbejde), socialfaglig sparring (herunder tilgængelighed af SFM), samt trivselssamtaler. Indsatserne kompetenceudvikling og inspirationsoplæg gennemgås ikke i denne evaluering, da

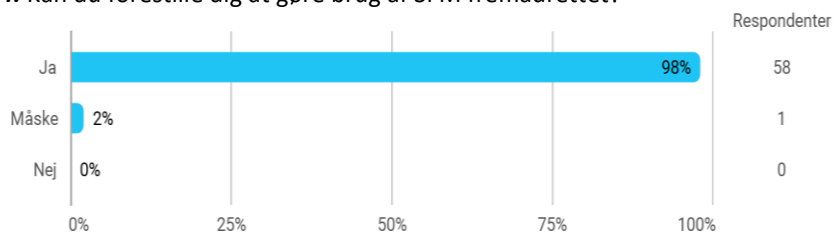
dette var hovedaktiviteter i projektets første leveår, og dermed ligger til grund for de resultater, som gennemgås. Indledningsvist beskriver vi de generelle tilkendegivelser omkring de socialfaglige medarbejdere.

15. februar 2019
Side 4 af 10

Generelle tilbagemeldinger omkring tilknytning af Socialfaglig Medarbejder.

I fokusgruppeinterviewene er der blandt ledere og medarbejdere i både dagtilbud og på skoler stor tilfredshed med at have en socialfaglig medarbejder tilknyttet deres distrikt. Tilfredsheden er også udtalt blandt medarbejdernes besvarelser i SurveyXact.

Figur 4. Kan du forestille dig at gøre brug af SFM fremadrettet?

Kilde: SurveyXact registrering foretaget af medarbejdere i skoler og dagtilbud

Projektet har ifølge fokusgruppeinterviewdeltagerne bidraget til at skabe et fælles sprog på tværs af faglige baggrunde hos personale, ledelse, PPR og MSB's distriktsrådgivere. Der gives udtryk for, at SOS og SFM-sparring er de metoder, som primært har højnet det professionelle niveau. Der er skabt en systematik i måden at konkretiserer børnenes udfordringer på, måden at møde personalets bekymringer, samt at prioritere og styrke handlemuligheder for de professionelle. En lærer i fokusgruppeinterviewet udtaler:

"SFM er super dygtig til at målrette samtalen, få os i teamet til at tænke handlingsorienteret og problemløsende og strukturere kompleksiteten."

(Kilde: SurveyXact registrering foretaget af medarbejder)

Personalet har med SFM en sparringspartner, som kan sætte nye vinkler på problemstillinger og styrke fagligheden. En leder i fokusgruppeinterviewet udtaler:

"Det har været en enorm gave at give til medarbejdere, at kunne sende dem ned til den Socialfaglige medarbejder. Det er en gave til pædagogikken nogle gange at sige, hvad er det for en ramme vi lægger nedover og hvilken systematik det er."

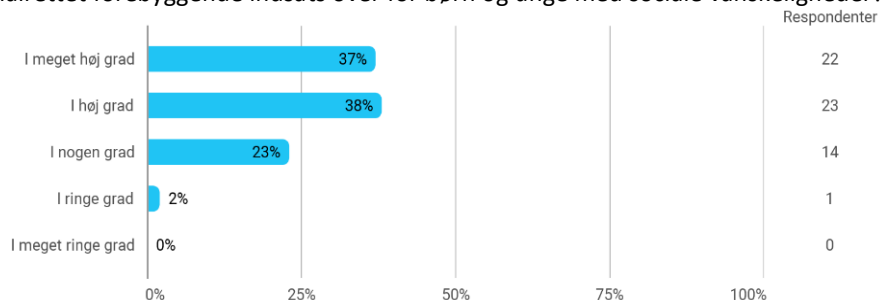
For klubområdets vedkommende er det oplevelsen hos SFM, at klubområdet har taget metoden til sig og været positive i samarbejdet. Tilkendegivelser fra klubområdet

understøtter denne oplevelse. Der har været et begrænset samspil med sundhedsplejen.

15. februar 2019
Side 5 af 10

Det er en afgrænset del af børnegruppen som er i direkte kontakt med SFM. For de børn, hvor personalet har haft SFM inddraget, og/eller haft et godt samarbejde med forældrene, oplever medarbejderne, at det hjælper børnene. Tilsvarende oplevelse har SFM og især omkring de børn, hvor der har været et længere samarbejdsforløb eller hvor børnene har deltaget i trivselsamtaler.

Figur 5. I hvilken grad oplever du, at der med inddragelsen af SFM sker en hurtigere og mere målrettet forebyggende indsats over for børn og unge med sociale vanskeligheder?

Kilde: SurveyXact registrering foretaget af medarbejdere i skoler og dagtilbud

”De (SFM) spørger ind og sikrer dermed uddybning og forståelse på steder, man ikke selv har været inde over. Dette skaber flow og viden i det videre forløb til gavn for den særlige indsats og dermed barnets trivsel og udvikling.”

(Kilde: SurveyXact registrering foretaget af medarbejder)

Indsatsens karakter af den *meget tidlige forebyggelse* medfører, at vi må afvente at udtale os om effekter på børnene i form af lavere fravær fra undervisning og trivselsmålinger. Sparringer om elevfravær er foregået i anonymiseret form, hvorfor det vanskeligere at aflæse en effekt for det enkelte barn på sigt.

Mødefacilitering med Signs of Safety.

Metoden hjælper personale og ledelse med at konkretisere deres bekymring omkring et barn, og blive afklaret på handlemuligheder. Medarbejderne fortæller i fokusgruppinterviewene, at metodens mapping (Fungerer, Bekymrer og Skal ske) sammen bidrager til et mere nuanceret billede af barnet, der er med til at kvalificere den hjælp barnet skal have. Derudover styrker metodens løsningsfokuserede tilgang forældresamarbejdet. Metoden anvendes i mange sammenhænge: refleksioner over bekymringer, forberedelse til drøftelse af et barn, forældresamtaler, netværksmøder etc.

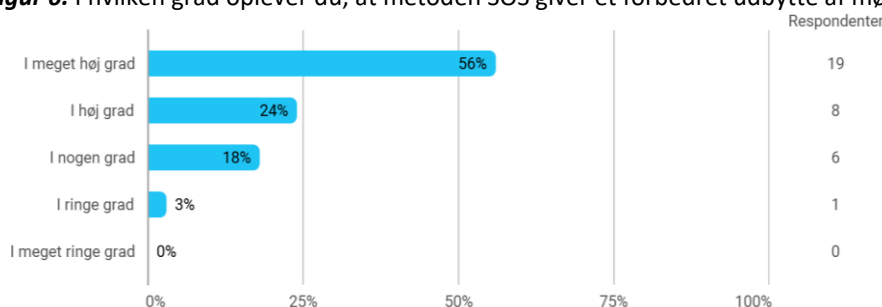
"Det at vi på så forholdsvis kort tid præciserer, hvori det gode og det problematiske består, kommer vi også ret hurtigt i handlingstempo. Det er rart og helt nødvendigt at vi handler hurtigere"

(Kilde: SurveyXact registrering af medarbejder)

15. februar 2019
Side 6 af 10

Ledelse og personale gentager flere gange i fokusgruppeinterviewene, at det gavner møderne, at en uvildig person faciliterer mødet. En person uden aktie i mødet og uden forudgående kendskab til barnet, familien og problematikker. SFM stiller, ifølge ledelse og medarbejdere, mere nysgerrige og specifikke spørgsmål end de selv er i stand til, som følge af ledelsens og medarbejdernes forudgående kendskab til barnet og familien. Ledere og medarbejdere italesætter i fokusgruppeinterviewet, at hvis de skal agere mødeleder kan de ikke være uvildige, idet de har en indsigt i barnet og dermed holdninger hertil. De nævner også, at i de situationer hvor et samarbejde med et forældrepar er blevet svært og kompliceret og måske med tillidsbrud, da hjælper det, at en uvildig person som SFM faciliterer mødet.

Figur 6. I hvilken grad oplever du, at metoden SOS giver et forbedret udbytte af møderne?

Kilde: SurveyXact registrering foretaget af medarbejdere i skoler og dagtilbud

"Jeg synes, at hele udgangspunktet for mødet med afsæt i SOS giver en rigtig god, afdækkende og løsningsorienteret dialog alle parter imellem. Jeg synes, at SOS arbejdstilgangen med fokus på tværs af fagligheder har en meget inkluderende faktor ift. hjemmet. Derudover det det super brugbart, at man hurtigt fokuserer på, hvad handlingsplanen så skal indeholde. Det er en del der sjældent bliver tid til i en mere traditionel mødestruktur."

(Kilde: SurveyXact registrering af medarbejder)

Ovenstående italesættes også af SFM og uddybes med, at forældrene giver udtryk for, at SFM's deltagelse i højere grad får dem til at opleve sig italesat og hørt på en ny og positiv måde. Kombinationen af modellens løsningsfokuserede tilgang og en uvildig SFM som mødeleder medfører, at udsagnene fra forældre og personale opleves som mere ligeværdige på møderne.

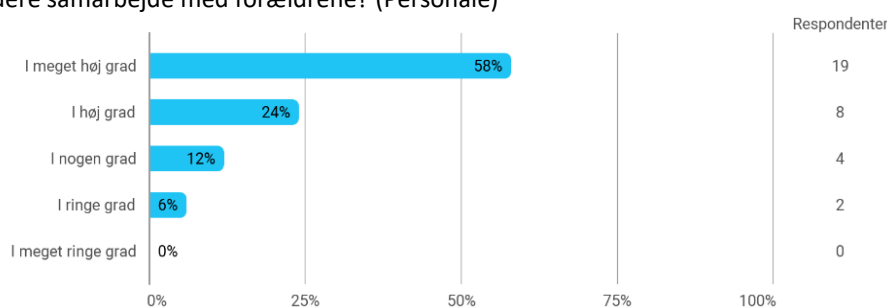
Samarbejde med forældre og Socialfaglig Medarbejder

Ledelse og medarbejdere giver udtryk for at have modtaget positive tilbagemeldinger fra forældre, der har deltaget i møder, hvor SFM har faciliteret møder og hvor SOS har været benyttet. Med SOS bliver mere tydeligt for forældrene, hvad der tales

om, fordi udtalelser skrives op på en tavle undervejs i møderne. Personalet oplyser, at forældrene især er positive overfor, at modellen fremstiller barnet som en ressource, der kan være med til at løse barnets udfordring, og at der med modellen "løftes i flok" for at hjælpe.

15. februar 2019
Side 7 af 10

Figur 7. I hvilken grad vurderer du, at styringen af møderne, fra SFM, er brugbart for dit videre samarbejde med forældrene? (Personale)

Kilde: SurveyXact registrering foretaget af medarbejdere i dagtilbud og skoler

"At SOS-medarbejderen ikke har part i bekymringerne giver denne større mulighed for at være nysgerrig ind i problemstillingerne og bliver derved befordrende for det videre samarbejde med forældrene."

Kilde: SurveyXact registrering af medarbejder.

SOS er en model, som også anvendes i andre projekter og på tværs af magistrater. Den fælles metodiske tilgang styrker medarbejderens forberedelse og skaber opdrift på møderne. Fokusgruppedeltagerne ytrer, at hvis modellen anvendes i både i dagtilbud og skoler styrker det overleveringen mellem institutionerne, samt gør netværksmøderne bedre, begge dele til fordel for barnet, forældrene og institutionen.

Socialfaglig Sparring og tilgængelighed.

I det daglige arbejde understøtter SFM personalet med at kvalificere/yde sparring på refleksioner om børn, de er bekymret for. SFM's fysiske tilstedeværelse på skoler og i dagtilbud, samt at de kan kontaktes på telefon og mail, har givet medarbejderne en nem adgang til sparring. Dette fordrer personalet til at handle hurtigere på de bekymringer, de måtte have. Oplevelsen hos SFM er, at tiden hvori medarbejderne selv går og reflekterer over en bekymring er blevet kortere. Det pædagogiske personale giver i fokusgruppeinterviewene udtryk for, at sparring med SFM letter sagsgangen/opgavevaretagelsen. SFM hjælper og guider til at komme igennem systemet og understøtter arbejdet i at finde den bedste vej for barnet og forældre. På baggrund af disse forhold oplever personalet sig mere kompetente i opgaveløsningen med sparring fra en SFM.

”De spørger ind og sikrer dermed uddybning og forståelse på steder, man ikke selv har været inde over. Dette skaber flow og viden i det videre forløb til gavn for den særlige indsats og dermed barnets trivsel og udvikling.”

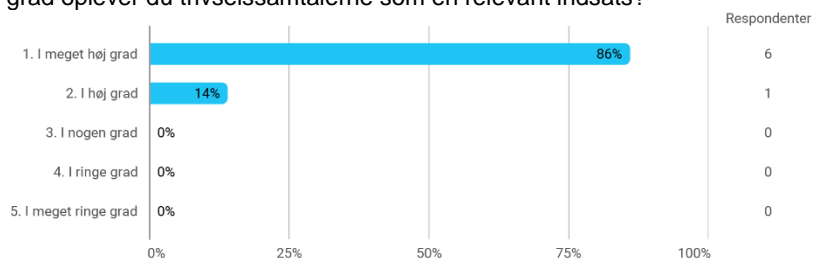
(Kilde: SurveyXact registrering af medarbejder)

15. februar 2019
Side 8 af 10

Trivselssamtaler

SFM har mulighed for at afholde samtaler med børn i begyndende mistrivsel. Samtalerne fordrer samtykke fra forældrene. Forældrene deltager i indledende møde inden SFM samtaler med deres barn og deltager i afsluttende møde. Trivselssamtalerne anvender metoder fra SOS målrettet børn og unge. I fokusgruppeinterviewene oplyste personalet fra skolerne, at trivselssamtalerne fungerer rigtig godt, idet det bliver et frirum for børnene, hvor de har tryghed til at tale frit. Medarbejdere fortæller, at børnene overfor dem giver udtryk for at være blevet set og hjulpet med trivselssamtaler. Et mindre antal forældre har evalueret trivselssamtalerne og giver udtryk for, at trivselssamtalerne i meget høj grad er en relevant indsats.

Figur 8. I hvilken grad oplever du trivselssamtalerne som en relevant indsats?

Kilde: SurveyXact registrering foretaget af forældre til skolebørn

Samarbejde mellem rådgivere fra MSB og Socialfaglige medarbejdere i MBU.

Ifølge SFM og distriktrådgiverne fra MSB, er der etableret et konstruktivt samarbejde. Der er stadig behov for justering af rammer for samarbejde. Der er løbende gennemført forventningsafstemning og drøftelse af den relationelle koordinering med henblik på at styrke samarbejdet og supplere hinanden i den daglige opgavevaretagelse.

SFM har oplevet en tendens fra personalets side til at benytte SFM frem for distriktrådgiverne. En oplevelse, som flere distriktrådgivere deler. Denne oplevelse kan hænge sammen med, at det ofte er ledelsen, der varetager kontakten med distriktrådgiverne fra MSB. Med projektet ”Socialfaglige Medarbejder” har medarbejderne fået direkte kontakt til en person med socialfaglig viden og systemkendskab, der styrker medarbejderens ageren i det forebyggende felt.

Én af forskellene mellem SFM og distriktrådgiverne er, at SFM ikke har myndighed, som distriktrådgiverne har jf. Loven om Social Service. Ifølge både SFM og distriktrådgiverne er det en fordel, da begge parter har oplevet, at forældrene finder, at SFM

er mindre "farlige" at samarbejde med. SFM kan i stedet agere brobygger for de medarbejdere og/eller forældre, der skal i kontakt med socialforvaltningen.

15. februar 2019
Side 9 af 10

Organisatorisk læring

Tilgængelighed:

I omkring halvdelen af distrikternes skoler og dagtilbud har SFM haft fast ugentlig fysisk tilstedeværelse. For de resterende institutioner foregår kontakten til SFM generelt via den pædagogiske leder. Det blev i fokusgruppeinterviewene tydeligt, at det har betydning for forankringen af SOS, samt i trygheden i at bruge metoden, om SFM har haft fast tilstedeværelse eller ej. De medarbejdere på skoler og i dagtilbud, som har haft fast ugentlig tilstedeværelse af SFM, er det indtrykket, at de i højere grad er lykkedes med at have fået forankret SOS og blevet mere trygge i brugen af metoden. Dette til forskel for de medarbejderne på skoler og i dagtilbud, hvor kontakten til SFM sker via den pædagogiske leder. Tilstedeværelse af SFM styrker muligheden for løbende sparring i "øve baner" for SOS.

Forankring af Signs of Safety:

Ifølge SFM forudsætter metoden SOS, at denne kontinuerligt anvendes, samt at der på ledelsesniveau træffes beslutning om, at SOS skal være implementeret i den daglige pædagogiske praksis. Lige nu er det ifølge SFM oftest dem, som kontinuerligt understøtter og holder metoden ved lige. Behovet for "vedligeholdelse" af metoden SOS deles af både medarbejdere og personale.

Faglig indsigt og tværfaglig sparring:

Flere af interviewpersonerne i fokusgruppeinterviewene nævner at SFM's faglige indsigt i både børn og unges udvikling samt indsigt i systemer/organisationer har betydning for projektet. SFM ved hvordan systemet fungerer og har indsigt i, hvordan f.eks. socialrådgiverne og familiecenteret arbejder. Det giver en tværfaglig sparring fra SFM til medarbejderne, som medarbejderne udtrykker stor tilfredshed med.

Permanentgøre funktionen "Socialfaglig medarbejder".

Projektet udløber sommeren 2019, men projektets resultater kalder på overvejelser om en fremadrettet forankring og videre udvikling.

Vi vil anbefale, at hvert af de 5 børn og unge områder tildeles en socialfaglig medarbejder.

Den overordnede opgave bør som i dag være at understøtte og kompetenceudvikle pædagogisk personale. Signs of Safety skal være den gennemgående model.

SFM i distriktet sætter skærpet fokus på børneperspektivet, forældresamarbejdet, løsningsfokuserede tilgange med fælles sprog, øger handlehastigheden og skærper systematikken samt styrker samarbejdet med Magistraten for Sociale forhold og Beskæftigelse for styrkelse af en tidlig og rettidig tværfaglig indsats.

15. februar 2019
Side 10 af 10

Den ledelsesmæssige forankring af SFM kan ligge hos Børn og Unge chefen, der kan tildele distrikter/institutioner i sit område en SFM for en given periode. En af fordelene vil være, at der er skabes ledelsesmæssig forankring og ejerskab af funktionen.

Opgavevaretagelsen for en SFM bør tage udgangspunkt i lokale forhold. Det vil medføre forskellige mål i områderne, men til gengæld være specifikt tilpassede indsatser til lokale forhold. SFM kan flyttes rundt i distriktet – afhængig af hvilke opgaver ledelsen ønsker prioriteret.

De 5 socialfaglige medarbejdere vil kunne skabe et tværfagligt netværk på tværs af områderne.